U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jaroslava Hubáčka, JUDr. Karla Šimky, JUDr. Milady Tomkové a JUDr. Bohuslava Hnízdila v právní věci žalobkyně: **B. N.**, zastoupená Mgr. Jiřím Hladíkem, advokátem se sídlem Příkop 8, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra,** se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 4. 12. 2009, č. j. 56 Az 61/2009 - 30,

takto:

I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Brně rozsudkem ze dne 4. 12. 2009, č. j. 56 Az 61/2009 - 30, zamítl žalobu podanou žalobkyní (dále jen „stěžovatelka“) proti rozhodnutí Ministerstva vnitra, odboru azylové a migrační politiky (dále jen „ministerstvo“) ze dne 2. 6. 2009, č. j. OAM-795/VL-07-ZA05-2008, kterým nebyla stěžovatelce udělena mezinárodní ochrana podle ust. §§ 12 až 14b zákona č. 325/1999 Sb., ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „zákon o azylu“). Krajský soud ve shodě s ministerstvem dovodil, že stěžovatelka v průběhu řízení uvedla pouze ekonomické důvody (ztrátu stálého zaměstnání) a potíže v manželském soužití, pro které opustila Vietnamskou socialistickou republiku a tyto nejsou relevantní k udělení některé z forem mezinárodní ochrany.

Nejvyšší správní soud, po konstatování přípustnosti kasační stížnosti, se ve smyslu ust. § 104a s. ř. s. zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatelky. Pokud by totiž tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení odmítnuta jako nepřijatelná.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem, byl do s. ř. s. zaveden zákonem č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Ve věcech azylu v nové úpravě institutu nepřijatelnosti (§ 104a s. ř. s.) je nyní kasační stížnost mimořádným opravným prostředkem omezeným na případy objektivní nutnosti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu. Z těchto důvodů bude kasační stížnost ve věcech azylu přijata k projednání jen tehdy, jestliže rozhodování o ní umožní Nejvyššímu správnímu soudu zároveň plnit obecnější sjednocující funkci v systému správního soudnictví. S ohledem na

ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní procesní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci.

Přesahem vlastních zájmů stěžovatele, který ve věcech azylu jedině vede k meritornímu projednání kasační stížnosti, je jen natolik zásadní a intenzivní situace, v níž je, kromě ochrany veřejného subjektivního práva jednotlivce, pro Nejvyšší správní soud též nezbytné vyslovit právní názor k určitému typu případů či právních otázek. To prakticky znamená, že přesah vlastních zájmů stěžovatele je dán jen v případě rozpoznatelného dopadu řešené právní otázky nad rámec konkrétního případu. Primárním úkolem Nejvyššího správního soudu v tomto řízení je proto nejen ochrana individuálních veřejných subjektivních práv, nýbrž také výklad právního řádu a sjednocování rozhodovací činnosti krajských soudů.

O přijatelnou kasační stížnost se tak prakticky může jednat v případě, že kasační stížnost se týká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu nebo jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, přičemž rozdílnost v judikatuře může vyvstat na úrovni krajských soudů i Nejvyššího správního soudu. Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je na místě změnit výklad určité právní otázky řešené dosud správními soudy jednotně. Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotněprávního postavení stěžovatele.

O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu nebo krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. V této souvislosti je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat jakékoliv pochybení krajského soudu, ale pouze pochybení tak výrazné intenzity, o němž se lze důvodně domnívat, že pokud by k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné. Nevýrazná pochybení, především procesního charakteru, proto zpravidla nebudou dosahovat takové intenzity, aby způsobila přijatelnost následné kasační stížnosti.

Z výše uvedeného vyplývá, že je v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech azylu, aby uvedl, v čem spatřuje, v mezích kritérií přijatelnosti popsaných výše, v konkrétním případě přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Stěžovatelka v kasační stížnosti vyjádřila nesouhlas se závěrem krajského soudu, že neshledal žádná pochybení při neudělení mezinárodní ochrany z humanitárních důvodů.

Nejvyšší správní soud odkazuje ke stížní námitce týkající se neudělení humanitárního azylu podle ust. § 14 zákona o azylu na judikaturu správních soudů k podmínkám udělení tohoto azylu, které se pak při svém rozhodování přidržovaly jak

ministerstvo, tak i krajský soud. Nejvyšší správní soud v řadě judikátů uvedl aspekty k posuzování zákonných podmínek pro udělení humanitárního azylu a možnosti přezkumné činnosti správních soudů ve vztahu ke správním rozhodnutím řešícím tuto problematiku. Opakovaně vyslovil (např. rozsudek ze dne 26. 7. 2006, č. j. 7 Azs 81/2006 - 69, dostupný na www.nssoud.cz.), že „*Nejvyšší správní soud vychází při svém rozhodování z toho, že poskytnutí azylu je zcela specifickým důvodem pobytu cizinců na území České republiky a nelze je zaměňovat s jinými legálními formami pobytu cizinců na tomto území, tak jak jsou upraveny např. v zákoně č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky. Azyl je výjimečný institut konstruovaný za účelem poskytnutí ochrany tomu, kdo z důvodů v zákoně stanovených pociťuje oprávněnou obavu z pronásledování ve státě, jehož je občanem. Azyl jako právní institut není (a nikdy nebyl) univerzálním nástrojem pro poskytnutí ochrany před bezprávím, postihujícím jednotlivce nebo celé skupiny obyvatel (srov. usnesení Ústavního soudu ze dne 15. 3. 2004, sp. zn. IV. ÚS 12/04). Důvody pro poskytnutí azylu jsou zákonem vymezeny poměrně úzce a nepokrývají celou škálu porušení lidských práv a svobod, která jsou jak v mezinárodním, tak ve vnitrostátním kontextu uznávána. Institut azylu je proto aplikovatelný v omezeném rozsahu, a to pouze pro pronásledování ze zákonem aprobovaných důvodů, kdy je tímto institutem chráněna toliko nejvlastnější existence lidské bytosti a práva a svobody s ní spojené, třebaže i další případy vážného porušování ostatních lidských práv jsou natolik závažné, že by na ně taktéž bylo možno nahlížet jako na pronásledování.*“ Rovněž v rozsudku ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48, dostupný na www.nssoud.cz, uvedl, že „*Azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem. Za splnění těchto předpokladů není soud oprávněn z týchž skutečností dovozovat jiné nebo přímo opačné závěry (prejud. III. ÚS 101/95)“. Nejvyšší správní soud též v rozsudku ze dne 11. 3. 2004, č. j. 2 Azs 8/2004 - 55, dostupný na www.nssoud.cz zdůraznil, že: „Smysl institutu humanitárního azylu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, spočívá v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto „nehumánní“ azyl neposkytnout. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na případy, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu (např. u osob zvláště těžce postižených či nemocných, u osob přicházejících z oblastí postižených humanitární katastrofu, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory), ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, vyplývajícím pro orgány veřejné moci z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu“. Posléze nelze nezmínit ani rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 19. 7. 2004, č. j. 5 Azs 105/2004 - 72, uveřejněný pod č. 375/2004 Sbírky rozhodnutí Nejvyššího správního soudu, podle něhož: „Ustanovení § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, je kombinací neurčitého právního pojmu a správního uvážení, kdy neurčitým právním pojmem je „případ zvláštního zřetele hodný“ a vlastní rozhodnutí správního orgánu vyjádřené slovy „lze udělit humanitární azyl“ představuje správní uvážení“.*

Stěžovatelka v kasační stížnosti konkrétně vytýká ministerstvu, že se v souvislosti s případným udělením humanitárního azylu nezabýval její celkovou situací, ale pouze zdravotními obtížemi, které zmínila jako jeden důvod z vícero. Pokud pak za tohoto stavu krajský soud nevyvodil z uvedeného pochybení závěry a ztotožnil se s názorem ministerstva, zatížil své rozhodnutí, stejně jako tento orgán, vadou nepřezkoumatelnosti.

Stěžovatelka v žádosti o udělení mezinárodní ochrany a při pohovoru neuvedla žádné azylově relevantní důvody. Jako důvod svého odchodu z Mongolska (prosinec 2007) označila obavy z potíží, které jí způsoboval manžel, který byl alkoholik. Ponižoval ji, fyzicky napadal a opakovaně ubližoval tak, že musela vyhledávat lékařskou pomoc a policejní ochranu. Na policii se obracela nejen ona sama, ale i její sousedé. Policie zasáhla vždy, když o to požádala, ale manžel byl propuštěn. Jednou podala sama trestní oznámení na manžela, které vzala zpět po jeho slibu nápravy. K nápravě však nedošlo ani po domluvách rodičů a po protialkoholním léčení. Dokonce vyhledala i pomoc poradny a nevládní organizace „Stop domácímu násilí“, kde jí radili, jak má s manželem jednat, ale nakonec jí doporučili rozvod. Odchodem z vlasti řešila nejen problémy s manželem, ale i se zaměstnáním (obchod, kde pracovala, zkrachoval a jiné zaměstnání nenašla). Jiné problémy se státními orgány neměla. Nebyla členkou žádné politické strany, nikdy nebyla trestně stíhána.

Azyl z humanitárních důvodů je institutem zcela výjimečným, na jehož udělení není právní nárok. Obvykle je proto třeba k jeho udělení souhrn více vážných skutečností. Stěžovatelka uvedla, že ji k odchodu z vlasti vedly potíže s manželem, který pil a problémy ze zaměstnáním. Svým způsobem si stěžovala i na zdravotní obtíže. Pokud za tohoto stavu vzal správní orgán v úvahu (při možném udělení humanitárního azylu) jen zdravotní stav stěžovatelky, který byl ovšem z hlediska potíží chronický a vyžadující celoživotní léčbu, nicméně nebránící návratu do země původu (lékařská zpráva ze dne 24. 4. 2009), potom nepochybil. Stěžovatelka se o žádných dalších důvodech nezmínila, a jiný důvod hodný zvláštního zřetele pak správní orgán neshledal. V této souvislosti lze poukázat na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 1. 2004, č. j. 5 Azs 47/2003 - 48 (dostupný na www.nssoud.cz), v němž byl vyjádřen názor, *že „Azyl z humanitárních důvodů lze udělit pouze v případě hodném zvláštního zřetele. Není na něj právní nárok a posouzení důvodů žadatele je otázkou správního uvážení správního orgánu. V otázkách přezkumu správního rozhodnutí, které je ovládáno zásadami správního uvážení, zákon vytváří kriteria, podle nichž a v jejichž rámci se může uskutečnit volba, včetně výběru a zjišťování těch skutečností konkrétního případu, které nejsou správní normou předpokládány, ale uvážením správního orgánu jsou uznány za potřebné pro volbu jeho rozhodnutí. Samotné správní rozhodnutí podléhá přezkumu soudu pouze v tom směru, zda nevybočilo z mezí a hledisek stanovených zákonem, zda je v souladu s pravidly logického usuzování a zda premisy takového úsudku byly zjištěny řádným procesním postupem.“*

Nejvyšší správní soud jako nedůvodnou posoudil stížní námitku o nepřezkoumatelnosti výroku o neudělení doplňkové ochrany podle ust. § 14a zákona o azylu. Tvrzení, že „pokud má soud za to, že pro odůvodnění ... neudělení tzv. doplňkové ochrany postačí to, že stěžovatelka nesplňuje předpoklady pro udělení mezinárodní ochrany podle ust. § 12 zák. č. 325/1999 Sb. zcela tím popírá smysl institutu doplňkové

ochrany“ je poněkud vytržené z kontextu celého odůvodnění. Ministerstvo velmi podrobně, s poukazem na Informace Ministerstva vnitra Velké Britanie ze dne 12. 4. 2007, Ministerstva zahraničních věcí ze dne 18. 7. 2007 a ČTK, rozebralo a vyhodnotilo skutečnosti tam uvedené a správně dospělo k závěru, že stěžovatelka nesplňuje zákonné podmínky proto udělení tzv. doplňkové ochrany. Stěžovatelka ostatně v průběhu řízení ani nezmínila žádné skutečnosti, na jejímž základě by bylo možno dovodit, že by jí v případě návratu do vlasti hrozily skutečnosti obsažené v ust. § 14a zákona o azylu. To platí, i pokud jde o její tvrzení o protiprávním jednání manžela. Krajský soud v odůvodnění napadeného rozsudku právem poukázal na to, že ze výpovědí stěžovatelky nevyplývá tolerance mongolské společnosti ve vztahu k násilí na ženách. Stejně tak z těchto údajů nevyplývá, že by stěžovatelka nedosáhla ochrany před manželem za pomoci trestního oznámení a rozvodu. Sama uvedla, že policie vždy, když o to žádala, zasáhla proti manželovi tím způsobem, že byl zadržen. Byla to však ona sama, která vzala trestní oznámení zpět, byť ve snaze dosáhnout smírné nápravy. Stejně tak jí pomáhali lékaři po napadení manželem a rady jí poskytovaly i organizace zabývající se problematikou domácího násilí. Ani krajský soud se proto nevypořádal s námitkami stěžovatelky nepřezkoumatelným způsobem.

Nejvyšší správní soud má za to, že jiné závěry by nebylo možné přijmout ani v případě novějších zpráv. Správní orgán musí hodnotit informace o zemi původu na základě tvrzených subjektivních potíží žadatele o mezinárodní ochranu, a nikoliv jen na základě posuzování situace v zemi původu. Z výše uvedených skutečností vyplývá, že si stěžovatelka, i podle svých tvrzení, nemůže v žádném případě stěžovat na pasivitu policie při řešení jejich potíží s manželem, ani na pasivitu ostatních institucí zaměřených na boj proti domácímu násilí. Ostatně stěžovatelka mohla vznést připomínky a navrhnout doplnění řízení o potřebné důkazy při seznámení s podklady pro vydání rozhodnutí, které se konalo dne 20. 2. 2009, což rovněž neučinila. Bylo především v jejím zájmu předložit maximum informací týkajících se jejího případu. Obecný požadavek na obstarání novějších zpráv, bez vztahu k subjektivním potížím stěžovatelky, by proto nic nepřinesl.

Ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu tedy poskytuje dostatečnou odpověď na všechny námitky podávané v kasační stížnosti a krajský soud při svém rozhodování rozhodl ve smyslu této judikatury. Nejvyšší správní soud neshledal ani žádné další důvody pro přijetí kasační stížnosti k věcnému projednání. Za těchto okolností konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatelky.

Ze všech výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost stěžovatelky nepřijatelnou, a proto ji odmítl (§ 104a odst. 1 s. ř. s.).

Výrok o nákladech řízení se opírá o ust. § 60 odst. 3 věta první za použití § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, byl-li návrh odmítnut.

P o u č e n í : Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

č. j. 7 Azs 18/2010 - 76

V Brně dne 3. června 2010

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu